

Een preek van de burgervader

Of ze onder de indruk waren? Burgemeester Johannes Kramer van Noardeast-Fryslân betwijfelt het. „Foar in tal wie it net it earste petear mei in 'gezagsdrager.'”

Ze waren immers al eens toegesproken door de politie en door de directeur van school. En nu dus door de burgervader. „Se joegen foaral sosjaal winsklike antwurden.”

En met 'se' bedoelt hij de jongeren, van wie hij de namen kent uit de politierapporten. Die hij vechtend op filmpjes voorbij ziet komen en van wie hij weet dat ze wapens hebben, drugs gebruiken en vernielingen aanrichten. „Serieuze dingen, strafbare feiten, dêr't ik fan skrik”, zegt Kramer.

En die hij vorige week ontbood op het gemeentehuis in Dokkum. Met hun ouders. Acht jongeren, tussen de 12 en 15 jaar. „It wienen petearen tusken de bern, de âlden, de plysje en my”, legt Kramer uit. Wat de burgervader ze voorhield? „Jonge, wat wolst no? Sa giest aanst in kant op dy't net oantreklik is. En dochst dingen dy't dy yn 'e takomst yn it paad sitten gean.”

Er was een ouder, die vergoelijkend tegenwierp dat er in coronatijd ook weinig te doen was voor de jeugd. „Dat sil yndied net meihelpe”, beamde Kramer. „Dat is foar de jeugd ek wol dreech.” Maar hij gaf aan het „bêst wol beangstigjend” te vinden dat menig ouder niet weet waar zijn kind 's avonds uithangt.

Daarom uitte hij afgelopen week een noodkreet op zijn Facebookpagina, gericht aan alle ouders in Dokkum: „Blijf in gesprek met uw kind(eren)”, drukte hij ze op het hart. „Weet waar ze zijn, wat ze doen en wat er in hun leven speelt.” Of, zoals hij het enkele dagen later verwoordt: „Sjoch wat je bern útfret. Op 'e dyk en op it ynternet.”

Kramer is niet de enige burgemeester die zich vaderlijk tot overlastplegers richtte. Arie Aalberts van De Fryske Marren deed dit in september 2014 in Sint Nicolaasga, toen een inwonster van het dorp was ingerezen op een groep tieners.

Ze zijn 12, 13, hooguit 17 jaar. Trappen en gebruiken rotzooi. Om te voorkomen dat ze verder afglijden, treedt de burgervader op. Tegen de overlastplegers én de ouders. „Sjoch wat je bern útfret.”

TEKST WIETSKA KOEN
ILLUSTRATIE GERCO VAN BEEK

Ze kwam tot haar daad nadat haar honden veelvuldig door pubers waren gepest. Notoire treiteraars wilde Aalberts op het gemeentehuis ontbieden. Hayo Apotheker riep als burgemeester van Súdwest-Fryslân jongeren uit IJlst eens op het matje die met snelle auto's het centrum teisterden.

En dan was er Tjeerd van der Zwan van Heerenveen. Hij sloeg in juni 2015 in Akkrum met de vuist op tafel. De burgemeester dreigde de terreurjeugd onder toezicht te stellen. Want „straks zijn die jongens volwassenen dan kunnen we helemaal niks meer.”

Het zijn excessen, benadrukt René Veenstra, hoogleraar sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. „Want met de meeste jongeren gaat het ontzettend goed. De jeugdcriminaliteit daalt al jaren. De tieners van tegenwoordig zijn veel braver dan die van pakweg vijftien jaar geleden.”

Jongeren zitten tegenwoordig veel thuis. Ze gamen met elkaar, hoeven de deur niet meer uit om vrienden te ontmoeten. Ze hebben een mobielte, vervelen zich een stuk minder dan voorheen. „Het gros hangt nauwelijks rond en dat is heel gunstig”, stelt Veenstra. Maar uit cijfers van het ministerie van

Justitie en Veiligheid blijkt dat er toch een bepaalde groep jeugd is die voor veel overlast zorgt en bekend is bij de politie.

Vaak betreft het lieden uit gezinnen die het moeilijk hebben, aldus Veenstra. „Stel je bent impulsief, niet al te slim en je groeit op bij ouders met diezelfde kenmerken, dan tref je het niet. Het is goed dat de overheid dat in de gaten heeft.”

Als het de spugaten uitloopt, krijgen de reischoppers eerst een waarschuwingsbrief. Burgemeester Jan Rijpstra van Smallingerland heeft er net vijftig geschreven aan ouders van jongeren uit verschillende wijken in Drachten.

„Wat erin stond? Dat het wangedrag niet getolereerd wordt.” Bij de grootste lastpakken gingen agenten langs om vaders en moeders ervan te verwittigen dat het zo echt niet langer kan.

„De meeste ouders bleken niet te weten wat hun zoon of dochter 's avonds doet’, hoorde Rijpstra. „Die vinden het normaal dat hun kind van 12, 13 jaar 's avonds op straat zwerft. En ze geven aan dat ze 'daar' niet over gaan, dat hun kind 'zijn ding' doet.”

Als deze aanpak geen effect heeft, dan zullen ze de burgemeester tegenover zich

“DE MEESTE OUDERS BLEKEN NIET TE WETEN WAT HUN ZOON OF DOCHTER 'S AVONDS DOET

vinden in het gemeentehuis, kondigt Rijpstra vast aan. Dan mogen de ouders met hun onwillige kroost op appel komen bij de burgervader.

Hoogleraar Veenstra: „Het is toch gek dat je als ouders niet door hebt dat het mis gaat met je kind. En dat een burgemeester er tijd in moet steken. Die heeft wel iets anders te doen dan achter jouw kind aan te zitten.”

Bovendien acht hij het tekenend dat de burgervaderlijke ingreep volgt op al eerdere stappen: gesprekken met school, de politie. „Dan lach je dergelijke waarschuwingen weg. En vind je het blijkbaar normaal dat de politie aan de deur komt.”

Veenstra pleit dan ook voor flinke inzet in deze gezinnen, „waarbij kinderen de dienst

uitmaken en ouders niks meer te zeggen hebben.”

Net als de hoogleraar prijst psycholoog Irma van Steijn uit Leeuwarden het ingrijpen van de burgemeesters. „Maar die gaan het probleem niet oplossen in gezinnen, waarin ouders neerkijken op de politie, op boa's en op leerkrachten.”

Goed ouderschap, zo haalt ze aan, is „veel liefde en helder begrenzen.” Ze raadt een therapie aan, waarbij ze binnenshuis worden gefilmd. „In het televisieprogramma *The Nanny* bijvoorbeeld kregen ouders ook video-beelden te zien. Die schrokken zich helemaal rot.”

In Smallingerland worden sinds september elke avond vier agenten ingezet om de boel

onder controle te houden. Rijpstra heeft nog geen nieuwe overlastmeldingen gekregen.

Burgemeester Van der Zwan toog destijds hoogstpersoonlijk naar Akkrum, waar hij in de voetbalkantine vijf sessies hield met ouders en jongeren. Hij sprak afzonderlijk met de ouders van de harde kern. De aanjager ging uiteindelijk elders naar school en de rust keerde terug.

Ook recentelijk was er sprake van overlast in het watersportdorp. „Maar daar wordt vanuit Akkrum zelf goed op ingezet. Ik hoef er nu niet aan te pas te komen.”

De gemeenteraad van Noardeast-Fryslân stemde vorige week in met de komst van een jeugdboa. Die komt als aanvulling op het reguliere jongerenwerk.

Verder is het nu aan de ouders en de jeugd zelf. Burgemeester Kramer realiseert zich dat de problematiek niet „yn ien kear” opgelost is.

Hij gaf de jongeren mee dat er op ze gelet wordt. „Sa fan: 'Tink derom. Dokkum is gjin wrâldstêd.' Wy komst inoar oeral tsjin. It jout harren in ferflend gefoel. Eltsenien fielt him no besjoen.”

Kramer wacht af wat er gaat gebeuren. „Meitsje se de goeie kar?”